

РЕЦЕНЗІЯ

доктора технічних наук, професора Ільїна Олега Олександровича
на дисертаційну роботу Черниш Олександра Володимировича
«Менеджмент проєктів сталого розвитку неприбуткових організацій в
ризиковому оточенні.»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
073 «Менеджмент»

Актуальність теми дисертації.

Дисертаційне дослідження спрямоване на розв'язання нагальної проблеми — удосконалення управління проєктами сталого розвитку неприбуткових організацій (НПО) в умовах нестабільного, турбулентного середовища, що є характерним для сучасної України. Управління такими проєктами вимагає комплексного, адаптивного підходу, що враховує широкий спектр чинників та передбачає постійний моніторинг результатів. Такий підхід дозволяє забезпечити ефективну реалізацію проєктів та зробити вагомий внесок у сталий розвиток суспільства.

Зростаюча увага до концепції сталого розвитку серед неприбуткових гуманітарних організацій обумовлена їх ключовою роллю у вирішенні соціальних, економічних та екологічних викликів. У зв'язку з цим, ефективне та відповідальне використання ресурсів НПО стає критично важливим. Управління проєктами сталого розвитку в умовах підвищених ризиків і невизначеності є складним завданням, що потребує ретельного планування, впровадження й контролю. В дисертації особлива увага приділяється дослідженню моделей турбулентного середовища, а також ролі лідерства й емоційного інтелекту керівників проєктів в таких умовах.

Запропонована у дослідженні концептуальна модель стійкості управління НПО та архітектура системи управління проєктами сталого розвитку в умовах ризику і турбулентності дозволяють підвищити ефективність діяльності НПО. Розглянуто також моделі турбулентності зовнішнього середовища та запропоновано метод формування портфеля проєктів сталого розвитку.

Актуальність тематики підтверджується також виконанням дослідження в межах державної науково-дослідної тематики Київського національного університету будівництва і архітектури — «Ціннісно-орієнтоване управління в умовах дигіталізації суспільства» (державний реєстраційний номер 0121U114473).

Наукова обґрунтованість висунутих у дисертації положень, висновків і рекомендацій є високою. Це підтверджується глибоким аналізом сучасних наукових підходів до розвитку менеджменту гуманітарних проєктів НПО, чітким визначенням мети та завдань дослідження, застосуванням актуальних методів аналізу, критичною оцінкою результатів у порівнянні з існуючими підходами та логічною послідовністю сформульованих висновків.

Достовірність результатів забезпечена коректною постановкою завдань, належним теоретичним обґрунтуванням, використанням сучасного математичного апарату та ефективних методів дослідження. Про це свідчать апробація запропонованих моделей і методів, їхня здатність покращувати управлінські процеси в НПО, а також врахування ключових факторів у побудові моделі успіху проєкту.

Дисертаційне дослідження здійснено з використанням широкого спектра теоретичних і практичних методів: системного підходу, аналізу та синтезу, структурного аналізу, графічного, математичного і когнітивного моделювання, індукції та дедукції, узагальнення і порівняння. Теоретичну базу складають положення сучасного проєктного менеджменту, штучного інтелекту, теорії пізнання та праці провідних учених у відповідних галузях. Формалізація моделей здійснена з опорою на сучасні досягнення у сфері штучного інтелекту.

Об'єкт дослідження — теоретико-методологічні основи та процеси управління проєктами сталого розвитку неприбуткових організацій в умовах ризику із застосуванням елементів штучного інтелекту.

Предмет дослідження — моделі, методи й підходи до управління проєктами сталого розвитку НПО в умовах ризикового середовища, що сприяють підвищенню ефективності їх діяльності на основі використання технологій штучного інтелекту.

Гіпотеза дослідження полягає у припущенні, що ефективність управління проектами та програмами сталого розвитку НПО в умовах невизначеності значною мірою залежить від глибокого аналізу ризиків та зовнішнього середовища, а впровадження елементів штучного інтелекту підвищує якість управлінських рішень.

Наукова новизна отриманих результатів.

Наукова новизна дисертаційного дослідження виявляється у таких ключових аспектах:

Вперше:

Запропоновано концептуальну модель інтеграції управління проектами та програмами сталого розвитку неприбуткових організацій із системами штучного інтелекту. Це відкриває нові перспективи для формування стратегій сталого розвитку, підвищення ефективності управління в умовах турбулентності.

Розроблено модель стійкого розвитку НПО з урахуванням ризикових зовнішніх чинників. Вона орієнтована на забезпечення адаптивності та сталості функціонування організацій в умовах BANI-середовища, зокрема в українському контексті.

Обґрунтовано метод використання штучного інтелекту в процесах забезпечення сталого розвитку НПО в нестабільному середовищі.

Удосконалено:

Моделі функціонування неприбуткових організацій з урахуванням високої динамічності зовнішнього середовища, стрімкого технологічного розвитку та ринкової нестабільності. Це дозволяє підвищити ефективність реалізації стратегій сталого розвитку в умовах турбулентності.

Одержали подальший розвиток:

Модель архітектури системи управління проектами сталого розвитку НПО в умовах нестабільного середовища. На відміну від існуючих, запропонована модель використовує штучний інтелект як центральний елемент системи управління.

Теоретичні результати дисертації спрямовані на розвиток новітніх підходів, моделей і методів менеджменту неприбуткових організацій в екстремальних умовах із застосуванням штучного інтелекту. Дослідження мають вагоме значення для підвищення ефективності й результативності реалізації принципів сталого розвитку в кризових ситуаціях та турбулентному середовищі.

Практична цінність.

Практичне значення дослідження полягає в посиленні конкурентоспроможності НПО під час реалізації стратегій сталого розвитку в умовах невизначеності. Неприбуткові організації, що активно впроваджують принципи сталого розвитку та підхід до управління компетентностями, здатні ефективно використовувати ресурси, адаптуватися до змін у ризиковому середовищі та розвивати внутрішній потенціал персоналу.

Аналіз змісту дисертаційної роботи.

У вступі та першому розділі обґрунтовано актуальність обраної тематики, сформульовано наукові завдання дослідження, розкрито зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами та темами. Чітко визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методологічний інструментарій дослідження. Окрему увагу приділено науковій новизні та практичній значущості отриманих результатів, а також окреслено особистий внесок автора у проведене дослідження. Наведено дані щодо впровадження, апробації та публікації результатів. Здійснено детальний аналіз сучасних моделей і підходів до управління проектами неприбуткових організацій в умовах турбулентного середовища. Проведено ґрунтовний огляд наукових джерел.

У другому розділі представлено концептуальну модель забезпечення стійкості менеджменту неприбуткових організацій в умовах сучасних викликів. Визначено та обґрунтовано принципи побудови цієї моделі, а також запропоновано математичне її представлення у вигляді системи диференціальних рівнянь, що описують динаміку ключових індикаторів стійкості. У контексті ризиків і викликів, що супроводжують реалізацію проектів сталого розвитку НПО, розроблено архітектуру системи управління такими проектами в умовах турбулентного середовища. Проаналізовано типові сценарії турбулентності

(моделі «Лавина», «Цунамі», «Торнадо», «Повінь», «Ураган») та запропоновано метод формування портфеля проєктів сталого розвитку у складних умовах.

Третій розділ присвячено дослідженню методів управління проєктами сталого розвитку неприбуткових організацій з урахуванням динамічності, швидкого технологічного прогресу та ринкової нестабільності. Запропоновано системний підхід до реалізації стратегій сталого розвитку. Особливу увагу приділено методам управління проєктами на основі розвитку організаційної компетентності у нестабільному середовищі.

У четвертому розділі розглянуто практичні аспекти впровадження запропонованих моделей і методів управління проєктами сталого розвитку НПО в умовах турбулентного зовнішнього середовища. Представлено результати практичної апробації підходів.

Основні теоретичні положення та результати дослідження опубліковані у шести наукових працях, з яких три проіндексовано в базі Scopus, одна теза — у матеріалах міжнародних конференцій, три — у фахових виданнях України.

Оцінка структури й оформлення.

Дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам до наукових досліджень. Вона складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 141 сторінку, з яких 138 займає основний текст. Робота містить 12 ілюстрацій та 13 таблиць. У списку використано 136 джерел, додатки викладено на трьох сторінках.

Дисертація є цілісним завершеним науковим дослідженням, результати якого становлять наукову та практичну цінність. У роботі запропоновано нові концептуальні підходи, моделі та методи, що сприяють підвищенню ефективності управління проєктами сталого розвитку неприбуткових організацій у ризиковому середовищі.

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи.

Під час аналізу дисертаційної роботи були виявлені окремі зауваження змістовного та редакційного характеру, які можуть стати предметом наукової дискусії під час захисту:

1. У першому розділі, під час розгляду застосування Цілей сталого розвитку ООН, доцільним було б надати обґрунтування щодо індексу залучення цих цілей у проєктах неприбуткових організацій (таблиця 1.1), що дозволило б підсилити аналітичну складову дослідження.
2. Концептуальна модель забезпечення стійкості менеджменту НПО у сучасному середовищі та принципи її побудови подані разом із математичною моделлю управління проєктами сталого розвитку в умовах BANI. На нашу думку, математичну модель доцільно було б винести в окремий підрозділ для більшої структурної чіткості та кращого сприйняття матеріалу.
3. Моделі турбулентності середовища, що представлені у вигляді метафоричних образів («Лавина», «Цунамі», «Торнадо», «Повінь», «Ураган») у другому розділі, описані лише фрагментарно. Їх застосування потребує додаткового обґрунтування та розширеного аналітичного пояснення.
4. Підрозділ 2.5, присвячений вирішенню проблем управління проєктами сталого розвитку НПО із використанням систем штучного інтелекту, не містить чіткого опису або класифікації типів ШІ, що були залучені в дослідженні, що ускладнює розуміння практичного застосування інструментів ШІ у цьому контексті.

У тексті роботи виявлено пунктуаційні, синтаксичні помилки та незначні описки, що потребують редакційного доопрацювання.

Зазначені зауваження не мають принципового впливу на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не знижують її наукової цінності.

Загальний висновок.

Загалом, результати розгляду дисертаційної роботи дозволяють зробити висновок, що дисертація Черниш Олександра Володимировича на тему «Менеджмент проєктів сталого розвитку неприбуткових організацій в ризиковому оточенні» відповідає оформленню згідно з наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами), та вимогам, передбаченим в пп. 5-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої

ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Черниш Олександр Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 – «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

Професор кафедри управління проектами
Київського національного університету
будівництва і архітектури
доктор технічних наук, професор

Олег ІЛЬІН

«Підпис О.О. Ільїна засвідчую»

Вчений секретар Вченої Ради КНУБА
кандидат технічних наук, доцент

Микола КЛИМЕНКО

